

Sygn. akt II UK 309/11

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 13 czerwca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Beata Gudowska

SSN Halina Kiriło

w sprawie z wniosku B. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

o emeryturę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 13 czerwca 2012 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 19 maja 2011 r.,

**oddala skargę i zasądza od strony pozwanej na rzecz
wnioskodawcy kwotę 120 zł (sto dwadzieścia) tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 19 maja 2011 r., Sąd Apelacyjny, oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20 grudnia 2010 r., którym zmieniono decyzję organu rentowego z dnia 12 sierpnia 2010 r. i przyznano wnioskodawcy B. K. prawo do emerytury nauczycielskiej od dnia 22 czerwca 2010 r., wobec spełnienia przez niego przesłanek określonych w art. 88, art. 1 ust. 2 pkt 5 i art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm.).

W stanie faktycznym sprawy, decyzją z dnia 12 sierpnia 2010 r. organ rentowy nie uwzględnił wniosku o dochodzone świadczenie, przyjmując że zaliczeniu do okresu pracy nauczycielskiej nie podlegają okresy pracy wnioskodawcy w OHP w T. od dnia 26 października 1988 r. do dnia 31 maja 1992 r. oraz od dnia 1 maja 2004 r., do dnia 31 grudnia 2008 r., gdyż w tym czasie wnioskodawca nie wykonywał pracy dydaktycznej i wychowawczej w rozumieniu art. 1 ust. 1 pkt 5 Karty Nauczyciela. Na dzień 31 grudnia 2008 r., łączny staż pracy wnioskodawcy wynosił 33 lata 1 miesiąc i 16 dni w tym okres składkowy 28 lat 5 miesięcy i 7 dni, okres nieskładkowy 4 lata 8 miesięcy i 9 dni. Do ustalenia stażu pracy nauczycielskiej organ rentowy uznał okres pracy od dnia 1 czerwca 1992 r., do dnia 30 kwietnia 2004 r., tj. 11 lat 8 miesięcy i 24 dni, z wyłączeniem okresu zasiłku chorobowego tj. 2 miesiące i 9 dni. Wnioskodawca rozwiązał stosunek pracy z dniem 31 maja 2010 r. i nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego.

Rozpoznając odwołanie wnioskodawcy, Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca był zatrudniony w D. Wojewódzkiej Komendzie OHP w okresie od dnia 26 października 1988 r. do dnia 31 maja 2010 r., początkowo (do dnia 31 maja 1992 r.) jako Komendant Plutonu, od dnia 1 czerwca 1992 r. do dnia 30 kwietnia 2004 r., jako starszy wychowawca, a w okresie od dnia 1 maja 2004 r. do dnia 31 maja 2010 r., jako Komendant Hufca Pracy. W świadectwie pracy z dnia 31 maja 2010 r., pracodawca potwierdził wykonywanie pracy w szczególnym charakterze od dnia 26 października 1988 r. do dnia 31 maja 2010 r. Wnioskodawca

udokumentował kwalifikacje w postaci wykształcenia wyższego - studia wyższe na Akademii Rolniczej- 30 kwietnia 1980 r. i uprawnienia pedagogiczne - ukończony kurs pedagogiczny wraz ze złożonym egzaminem z programu kursu pedagogicznego. W pierwszym okresie pracy w OHP wnioskodawca był zatrudniony jako starszy wychowawca w Ochotniczym Hufcu Pracy w T. W 1982 r., struktury OHP zostały przekształcone w jednostki organizacyjne zmilitaryzowane i przyjęto nazewnictwo wojskowe i utworzono plutony czyli grupy wychowawcze młodocianych uczestników Hufca Pracy, a wychowawca według nowej nomenklatury był Komendantem Plutonu. Wnioskodawca pracował od początku zatrudnienia w OHP. Wnioskodawca zarówno na stanowisku Komendanta Plutonu, starszego wychowawcy jak i Komendanta Hufca Pracy realizował wszystkie zadania OHP określone statutem i regulaminem i w tym zakresie podlegał kontroli Dolnośląskiej Wojewódzkiej Komendy OHP. Również zajmując stanowisko Komendanta Hufca Pracy w okresie do dnia 1 maja 2004 r. do dnia 31 maja 2010 r., pracował faktycznie jako wychowawca młodzieży i miał przydzieloną około 60 osobową grupę wychowawczą, gdyż taki był charakter pracy w Hufcach, stan kadrowy i zadania do realizacji, a dodatkowo pełnił czynności kierownika związane z tą funkcją. Wnioskodawca przez cały okres zatrudnienia pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, a czas poświęcony na bezpośrednią pracę dydaktyczno-wychowawczą z młodzieżą wynosił do 80% czasu pracy. W latach 2004 - 2010 Hufiec w T. - gdzie pracował wnioskodawca liczył do 130 osób początkowo był zatrudniony jeden wychowawca i Komendant, a następnie zatrudniony został jeszcze jeden wychowawca. Grupy wychowawcze były liczne i każda z zatrudnionych w Hufcu osób miała obowiązek prowadzenia ze swoją grupą zajęć dydaktyczno-wychowawczych i realizacji z grupą oraz wszystkimi wychowankami wszystkich zadań określonych w przepisach wewnętrznych i wynikających z okresowych planów pracy. Wszystkie realizowane zajęcia z młodzieżą i wszelkie podejmowane w związku z pracą wychowawczą i dydaktyczną czynności były odnotowywane co do ich zakresu oraz wymiaru czasowego i w tym zakresie podlegały kontroli. W okresie zatrudnienia jako Komendant Plutonu i Komendant Hufca Pracy wnioskodawca w szczególności organizował i prowadził szkolenia ideowo- wychowawcze, kulturalno-oświatowe i sportowo-turystyczne. Zajmował się

kontrolą realizacji obowiązku szkolnego i nauki zawodu i pomocą w nauce. Rozwiązywał problemy wychowawcze uczestników hufca, prowadząc rozmowy z młodzieżą, rodzicami, nauczycielami, czy innymi podmiotami. Utrzymywał kontakty z pracodawcami i instruktorami praktycznej nauki zawodu. Prowadził prace resocjalizacyjne z młodzieżą. Wobec tak ustalonego stanu faktycznego sprawy Sąd pierwszej instancji uwzględnił odwołanie i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury nauczycielskiej od dnia 22 czerwca 2010 r. stwierdzając, że spełnił on przesłanki niezbędne do uzyskania prawa do emerytury nauczycielskiej. W ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawca nabył kwalifikacje, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 Karty Nauczyciela, a ponadto w wymienionych wyżej okresach wykonywał pracę nauczyciela.

Apelację organu rentowego oddalił Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 19 maja 2011 r., dzieląc ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji oraz zapadłe orzeczenie.

W skardze kasacyjnej od tego wyroku, zaskarżając go w całości, pełnomocnik organu rentowego zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 88 w związku z art. 1 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela i przyjęcie, że okresy pracy wnioskodawcy od dnia 26 października 1988 r. do dnia 31 maja 1992 r. na stanowisku Komendanta plutonu oraz w okresie od dnia 1 maja 2004 r. do dnia 31 grudnia 2008 r. na stanowisku Komendanta Hufca Pracy są okresami pracy nauczycielskiej, podczas gdy prawidłowa wykładnia przepisów wskazuje, że wnioskodawca na zajmowanych stanowiskach nie prowadził zajęć dydaktycznych i wychowawczych bezpośrednio z uczestnikami hufca pracy, w co najmniej połowie obowiązującego czasu pracy, a zatem w okresach tych praca wnioskodawcy nie może być kwalifikowana jako praca nauczycielska w myśl ustawy Karta Nauczyciela, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez oddalenie odwołania wnioskodawcy od decyzji organu rentowego z dnia 12 sierpnia 2010 r., ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną, pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie oddalenie skargi

wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stosownie do art. 398¹³ § 1 i 2 k.p.c., Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach skargi kasacyjnej i jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, jeżeli skarga nie zawiera zarzutu naruszenia przepisów postępowania (tak jak w rozpoznawanej sprawie) lub gdy zarzut taki okaże się niezasadny.

Oznacza to, w okolicznościach rozpoznawanej sprawy, że po pierwsze wnioskodawca nabył kwalifikacje określone w art. 9 ust. 1 pkt 1 Karty Nauczyciela, a w wymienionych wyżej okresach w czasie zatrudnienia w OHP w T. wykonywał pracę nauczyciela (art. 1 ust. 2 pkt 5 Karty).

W myśl art. 47 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227), odrębne przepisy określają zasady przechodzenia na emeryturę, bez względu na wiek, nauczycieli urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. Przepisami tymi są przepisy ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela. Zgodnie z art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela nauczyciele, mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze mogą przejść na emeryturę. Za pracowników, zatrudnionych w szczególnym charakterze uważa się nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych wykonujących pracę nauczycielską wymienioną w art. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela. Ten z kolei przepis w ust. 1 wymienia nauczycieli zatrudnionych w szkołach, przedszkolach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, a w ust. 2 pracowników zatrudnionych u innych pracodawców. W punkcie 5 tego przepisu wymienieni są pracownicy zatrudnieni w Ochotniczych Hufcach Pracy na stanowiskach wychowawców, pedagogów oraz na stanowiskach kierowniczych, posiadający kwalifikacje, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1, wykonujący pracę dydaktyczną i wychowawczą co najmniej w połowie obowiązującego ich czasu pracy. W świetle poczynionych

przez Sąd i niekwestionowanych w skardze kasacyjnej ustaleń, wnioskodawca udokumentował kwalifikacje w postaci wykształcenia wyższego i uprawnień pedagogiczne.

Stosownie do stanowiska Sądu Najwyższego zajętego w wyroku z dnia 24 kwietnia 2008 r., II UK 262/07, (OSNP 2009 nr 15-16, poz. 211), wymaganie posiadania wyższego wykształcenia z odpowiednim przygotowaniem pedagogicznym stawiane pracownikom zatrudnionym na stanowiskach kierowniczych w Ochotniczych Hufcach Pracy warunkuje możliwość zaliczenia okresów zatrudnienia w tym charakterze jako pracy nauczyciela (pracy w szczególnym charakterze), umożliwiającej ubieganie się o emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym.

Zgodnie z ustaleniami Sądu, praca wnioskodawcy w czasie zatrudnienia w OHP w T. była pracą w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela, a czas poświęcony na bezpośrednią pracę dydaktyczno-wychowawczą z młodzieżą wynosił do 80% czasu pracy.

Przy takich ustaleniach faktycznych, zarzucane w skardze naruszenie wymienionych przepisów prawa materialnego „przez błędną wykładnię” jest oczywiście prawnie nieskuteczne.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na mocy art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

O kosztach postępowania orzeczono - uwzględniając wynagrodzenie pełnomocnika wnioskodawcy, zgodnie z § 11 ust. 2 oraz § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz.1349 ze zm.).